

KOHTUMÄÄRUS

Kohus	Viru Ringkonnakohus
Kohtukoosseis	Anne PALMISTE, Maarika KUUSK, Olev MIHKELSON
Määruse tegemise aeg ja koht	27.10.2008 Jõhvi
Tsiviilasja number	2-05-2328
Tsiviilasi	Y.N. hagi J.N. (ka J.N.) vastu kinnisasja lahusvaraks tunnistamise nõudes
Vaidlustatud kohtulahend	Viru Maakohtu 02.06.2008 määrus
Kaebuse esitaja ja kaebuse liik	Yulia NAYDENOVA määruskaebus
Menetlusosalised ja esindajad	Määruskaebuse esitaja/hageja Y.N. (sünd.xx.xx.xxxx, elukoht XXXXXXXXXXXX prospekt xx/x – xxx, XXXXX-XXXXXXXXXX, Vene Föderatsioon) Kostja J.N. (isikukood xxxxxxxxxxxx, elukoht XXXXXXXXXXXX xa-xx, XXXXX linn Ida-Virumaa), lepinguline esindaja Andrei ABAKUMOV

RESOLUTSIOON

Viru Maakohtu 02.06.2008 määrus tsiviilasjas nr.2-05-2328 tühistada täielikult ja saata asi samale esimese astme kohtule eelmenetluse toimingute tegemiseks.

Y.N. määruskaebus rahuldada.

Määruse peale võib esitada määruskaebuse Riigikohtule 15 päeva jooksul määruskaebuse esitajale määruse ärakirja kättetoimetamisest alates.

Vastavalt Tsiviilkohtumenetluse seadustiku §218 lg.3 võib menetlusosaline hagimenetluses Riigikohtus teha menetlustoiminguid ning esitada avaldusi ja taotlusi üksnes vandeadvokaadi vahendusel.

Hageja Y.N. esitas 02.06.2005 Narva Linnakohtule hagiavalduse kostja J.N. vastu, milles palus tunnistada kinnisasi aadressil AÜ Energeetik-2 tänav x maatükk xxx Narvas pärandaja G.N. (ka N.) varaks täies ulatuses ja välja mõista kostjalt kohtukulud.

Hagiavalduse kohaselt suri 11.02.2005 hageja isa G.N., kes pärandas kogu vara hagejale. Pärandaja abikaasa kostja esitas notarile avalduse tema õiguse tunnistamiseks ½ pärandvarale kui abikaasa osale. Pärandvaraks on kinnisasi aadressil Narva linn AÜ

Energeetik-2 tänav x maatükk xxx. See aiamaa ei ole pärandaja ja kostja ühisvara, maatükk oli eraldatud 1966 hageja ema T.N-le, kes oli abielus hageja isaga. Pärast ema surma 1982 sai aianduskooperatiivi liikmeks hageja isa, kes päris abikaasa (hageja ema) osa. Kõik ehitised maatükil on ehitatud kuni 1989, s.o. enne hageja isa ja kostja abielu. Nende abielu ajal ei ole tehtud mingeid investeeringuid kinnisasja, mis annaks õiguse lugeda aiamaad abikaasade ühisvaraks. Hageja isa poolt 1999 erastatud kinnisvara on pärandaja lahusvara. Kostja ei ole nõudnud Perekonnaseaduse §17 lg.5 alusel tema tunnistamist ühisomanikuks ja kinnistusraamatusse kande tegemist.

Kostja oma 11.08.2005 kirjalikus vastuses hagi ei tunnistanud.

Kirjaliku vastuse kohaselt oli kostja ja G.N. abielu registreeritud 29.06.1989. Omandiõigus hageja poolt mainitud varale tekkis G.N. abielus kostjaga 23.08.1993 erastatava vara üleandmis-vastuvõtu akti alusel, mille kohaselt G.N. ja Perekonnaseaduse §14 lg.1 alusel ka J.N. said aiamaa, sauna, majandusbloki, õunapuude, ploomipuude, kirsipuude omanikeks, mis asusid aadressil Narva aianduskooperatiiv Energeetik-2 tänav x maatükk xxx. Vastavalt Perekonnaseaduse §14 lg.1 on vara, mis on abikaasade abielu ajal soetatud, abikaasade ühisvara. 15.10.1999, olles abielus kostjaga, ostis G.N. maatüki eelnimetatud aadressil, mille kohta 19.04.2000 oli tehtud sissekanne kinnistusraamatus. Vastavalt Perekonnaseaduse §19 lg.1 ja §14 lg.1 sai kostja eelnimetatud kinnistu ½ osa omanikuks.

Kostja palus jätta hagi rahuldamata ja kohtukulud hageja kanda.

Hageja esitas 07.04.2006 Viru Maakohtule taotluse, milles palus antud peatada antud tsiviilasjas menetlus kuni menetluse lõpetamiseni teises asjas Viru Ringkonnakohtus.

Viru Maakohtu 02.06.2008 määrusega jäeti hagi läbi vaatamata ja poolte menetluskulud nende endi kanda.

Kohtumääruse kohaselt leidis kohus, et hagi tuleb jätta läbi vaatamata vastavalt Tsiviilkohtumenetluse seadustiku §423 lg.2 p.2. Vastavalt Tsiviilseadustiku üldosa seaduse §6 lg.1 võivad tsiviilõigused ja -kohustused üle minna ühelt isikult teisele, kui need ei ole seadusest tulenevalt isikuga lahutamatult seotud. Vastavalt Tsiviilkohtumenetluse seadustiku §209 lg.1 füüsilisest isikust poole surma või juriidilisest isikust poole lõppemise korral või mul juhul, kui tekib üldõigusjärglus, lubab kohus menetlusesse astuda selle poole üldõigusjärglasel, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti. Eelnimetatud sätete alusel on õigusjärgluse tekkimise eelduseks see, et vaieldav õigussuhe seda võimaldab ja pole isikuga lahutamatult seotud. Antud asjas on tegemist perekonnaasjaga, kus vaidluse esemeks on ühisvara jagamine, mille jagamist, s.h. ühe abikaasa lahusvaraks tunnistamist saavad nõuda menetlusosalistena ainult pooled, s.t nii vaidluse kui abielusuhte pooled (abikaasad või endised abikaasad), mitte aga kolmas isik. Ühisvara jagamise või ühe abikaasa lahusvaraks tunnistamise vaidluses ei saa tekkida ühe abikaasa surma korral õigusjärglust, kuna abielusuhtest tulenevatele õigustele, kui ülimalt isiklikele õigustele, ei laiene üldõigusjärglus. Seega ei ole Y.N. menetluse jätkamiseks õigustatud isik. G.N. pärandist tulenevad vaidlused pärijate ja teiste isikute vahel pärandvara koosseisu või omandiõiguse üle tuleb lahendada eraldi menetluses, esitades selleks vastavasisulise eraldi hagi.

Vastavalt Tsiviilkohtumenetluse seadustiku §423 lg.2 p.1 võib kohus jätta hagi läbi vaatamata juhul, kui ilmneb, et hageja õiguste rikkumine ei ole hagi alusena toodud faktilistele asjaoludele tuginedes üldse võimalik, eeldades hageja esitatud faktiliste

väidete õigsust ja vastavalt sama sätte lg.2 p.2 võib kohus jätta hagi läbi vaatamata ka juhul, kui ilmneb, et hagi ei ole esitatud hageja seadusega kaitstud õiguse ega huvi kaitseks või eesmärgil, millele riik peaks andma õiguskaitset või kui hagiga ei ole seda eesmärki võimalik saavutada. Kuna Y.N. ei ole õigustatud isik esitama ühisvara jagamise (ühe poole lahusvaraks tunnistamise) hagi, siis ei ole hageja õiguste rikkumine hagi alusena toodud asjaoludele üldse võimalik, hagi ei ole esitatud hageja seadusega kaitstud õiguse ega huvi kaitseks ja ka eesmärgil, millele riik peaks andma õiguskaitset.

Kuna enne 01.01.2006 kehtinud Tsiviilkohtumenetluse seadustiku redaktsioon ei näinud ette kohtukulude jaotust hagi läbi vaatamata jätmise korral, jättis kohus poolte kohtukulud nende endi kanda.

Hageja esitas nimetatud kohtumäärusele 01.07.2008 määruskaebuse, milles palus kohtumäärus tühistada ja saata asi uueks läbivaatamiseks samale maakohtule.

Määruskaebuse kohaselt avanes seoses hageja isa surmaga 11.02.2005 pärand ja pooled on pärijad. Vaidlus tekkis poolte vahel pärandaja vara suuruse üle. Kohus mõistis valesti, et vaidluse esemeks on abikaasade ühisvara jagamise ja kinnistu lahusvaraks tunnistamise nõue. Vaidlus on pärandi mahu, suuruse kindlaksmääramise üle. Sellest, kas kohus tunnistab pärandiks kogu maatüki 119 või ainult osa sellest, sõltuvad käesoleva vaidluse poolte pärimisosad. Vaidluse ese seisneb selles, mida pidada hageja isa pärandiks. Pärimisosad määratakse notari poolt kindlaks pärast kohtuvaidluse lahendamist. Käesolev vaidlus põhineb pärimissuhetele, hagi õiguslik alus tuleneb Pärimisseadusest.

Viru Maakohtu 04.07.2008 määrusega võeti määruskaebus menetlusse, toimetati see kostjale ja kohustati kirjalikult vastama.

Kostja oma 30.07.2008 kirjalikus vastuses määruskaebusele nõustus täielikult maakohtu määruses toodud seisukohaga.

Kirjaliku vastuse kohaselt käib vaidlus selle üle, kas vaidlusalune kinnistu on surnud G.N. lahusvara või on see abikaasade G. ja J.N. ühisvara.

Viru Maakohtu 30.09.2008 määrusega jäeti määruskaebus rahuldamata ja edastati lahendamiseks Viru Ringkonnakohtule.

Ringkonnakohus, tutvunud käesoleva määruskaebuse materjalidega, leidis, et maakohtu määrus ei ole seaduslik ja tuleb tühistada.

Käesoleva tsiviilasja materjalidest nähtub, et hageja on esitanud maakohtusse hagiavalduse isa pärandvara tuvastamiseks.

Maakohtu määrusega on jäetud läbi vaatamata hageja hagi kostja vastu kinnisasja lahusvaraks tunnistamise nõudes.

Ringkonnakohus leiab, et maakohtu määruse järeldused ei ole seadusekohased ja õiged, kuna antud asjas ei ole tegemist abikaasade ühisvara jagamise või ühe abikaasa lahusvaraks tunnistamise vaidlusega. Toimiku materjalide põhjal ja hagi asjaoludest

nähtuvalt on tegemist hagiga vara (kinnisasi AÜ Energeetik-2 tänav x maatükk xxx) surnud G.N. pärandvara hulka tunnistamiseks. Selles osas nõustub ringkonnakohus määruskaebuse väidetega.

Eeltoodu alusel tuleb maakohtu määrus tühistada ja asi saata tagasi maakohtule eelmenetluse toimingute teostamiseks. Maakohtul tuleb vajadusel hagejale selgitada tema õigust hagiavaldust täpsustada ning nõuda uue, täpsustatud hagiavalduse esitamist.

Määruskaebus kuulub rahuldamisele.

Lisaks eeltoodule peab ringkonnakohus vajalikuks juhtida maakohtu tähelepanu järgmisele asjaolule.

Maakohtu vaidlustatavas määruses (t.l.63-65) on märgitud hageja esindajana Svetlana Dragunova. Asja materjalides asub kinnitamata ära kiri volikirjast (t.l.12).

Samas ei nähtu asja materjalidest, et maakohus oleks kontrollinud hageja esindaja vastavust Tsiviilkohtumenetluse seadustiku §218 sätestatud nõuetele. Samuti olid maakohtu määruse tegemise ajal 02.06.2008 hageja esindaja Svetlana Dragunova volitused juba lõppenud (volikiri välja antud 10.05.2005 kehtivusega 3 aastat).

Ringkonnakohus juhendus eeltoodust ja Tsiviilkohtumenetluse seadustiku §427, §463, §464, §465, §666 lg.2 ja §698 lg.1-2.

Anne PALMISTE

Maarika KUUSK

Olev MIHKELSON